

Lukioiden opinto-ohjauksen lisäresurssi

SL 19.05.2022 § 101
743/12.00.01.01/2022

Valmistelija

Sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, p. 044 417 4202

Selostus

Uusi oppivelvollisuuslaki ja siihen liittyvät muut lakimuutokset vahvistettiin 30.12.2020 ja se tuli voimaan 1.8.2021. Hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset tulivat voimaan jo 1.1.2021. Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille (OVL 17 § 1 mom).

Oppivelvollisuuden laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan. Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa vaikutti käytännössä ensimmäisen kerran niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla (pääosin vuonna 2005 syntyneet). Tästä perusopetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria.

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoite on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa oppimiseroja sekä kasvattaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon.

Oppivelvollisuuteen kuuluvien opintojen tulee edistyä oppivelvollisen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti (OVL 6 §). Lain 4 §:ssä tarkoitetun koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana. Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen koulutuksen järjestäjän kanssa.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Lukio-opiskelijoiden määrä on lyhyen aikavälin sisällä kasvanut entisestään, mikä lisää määrällisesti huomattavasti ohjaustarvetta. Tämä johtuu siitä, että 4. ja 5. lukiovuoden lukio-opiskelijoiden määrä lisääntyy nopeasti korkeakoulujen valintakoeuudistuksesta johtuen, jonne valitaan nykyisin puolet todistusvalinnan perusteella. Esimerkiksi Savonlinnan lyseon lukiossa kyseisten opiskelijoiden määrä on noussut jo yli 80 opiskelijaan, kun se vielä kaksi vuotta sitten oli n. 20. Myös näistä

opiskelijoista Savonlinnan kaupunki saa lukion opiskelijakohtaista valtionosuutta opetuksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja korkeakoulujen valintauudistus on aiheuttanut ohjauksen velvoitteiden lisääntymisen ja uusien tehtävien toteuttamisen aiempien opiskelijoiden ohjauksen vastuun lisäksi. Nykyinen henkilöstöresurssi on asetettuihin velvoitteisiin nähden riittämätön.

Savonlinnan taidelukion osalta lukiossa on vain yksi opinto-ohjaaja 311 opiskelijaa kohden, kun valtakunnallinen ohjauksen ainejärjestön tämän hetkinen suositus on 200 opiskelijaa ohjaajaa kohden. Lisäksi erityistehtävän omaavana lukiona taidelukion opiskelijoista vähintään 60% hakeutuu Savonlinnan ulkopuolelta ja asuvat lukiovuosiensa aikana erossa huoltajistaan. Tämä aiheuttaa huomattavaa lisätarvetta myös ohjaukseen, koska ohjauksen ja opiskeluhuollon rajapinta on hyvin liukuva ja joustava.

Savonlinnan lyseon lukiossa työskentelee tällä hetkellä 1 vuosityöajassa oleva lukion opinto-ohjaaja sekä ruotsin kielen lehtori, jonka työkuvaan kuuluu opinto-ohjausta. Ruotsin lehtori on opetusvelvollisuustyöajassa, josta laskennallisesti ohjaukseen on varattu 12 vuosiviikkotuntia (9 h kaupungin niveloporesurssi ja 3 vuosiviikkotuntia opinto-ohjauksen luokkatunteja). Lyseolla on siis käytössään 1,39 opinto-ohjaajan resurssi. Syksyllä 2021 Lyseolla oli 437 opiskelijaa. Tällöin yhtä opinto-ohjaajaa kohden on 314 ohjattavaa. Suositusten mukaan yhdellä opinto-ohjaajalla voi olla enintään 200 ohjattavaa (OAJ ja Suomen opinto-ohjaajat ry.). Opiskelijamäärä ei ole merkittävästi laskemassa ennen vuotta 2030.

Viime vuosien lukiokoulutuksen muutokset oppivelvollisuuden laajentamisen lisäksi ovat lisänneet henkilökohtaisen ohjauksen tarvetta:

- Vuosittainen henkilökohtainen opintosuunnitelma, ylioppilaskirjoitussuunnitelma ja jatko-opintosuunnitelma (Lukiolain (714/2018 §26) vaatimukset).
- Oppivelvollisuusiän nostaminen syksystä 2021 lisää henkilökohtaisen ohjauksen tarvetta. Jokaisella nuorella on oikeus yksilölliseen opintojen ohjaukseen. (Lukiolaki (714/2018 §25))
- Korkeakouluun pyrkimisen muutokset ovat lisänneet sekä useampia yo-kokeita pidemmässä ajassa suorittavien määrää, että lukio-opintonsa jo päättäneitä tutkinnon uusijoita ja täydentäjiä. Yo-kirjoitusten arvosanat painavat aiempaa enemmän korkeakouluun pyrittäessä.
- Korkeakoulu-, työelämä-, yrittäjäyys- ja kv -yhteyksien lisääntyneet vaatimukset uudessa opetussuunnitelmassa. (LOPS 2021)
- Jatko-ohjaus opintonsa keskeyttäneille opiskelijoille, sekä vuoden ajaksi jatko-ohjaus valmistuneille opiskelijoille, joilla ei ole vielä opiskelupaikkaa. (Lukiolain (714/2018 § 25) vaatimukset). Vain kolmasosa uusista ylioppilaista saa heti opiskelupaikan.
- Lisääntyneiden terveys- ja oppimisvaikeuksien sekä urheilulinjan aiheuttama lisäohjaustarve.

Ohjausresurssin lisäämisen kustannusvaikutus vuodessa

Taidelukio, pt tuntiopettaja (ohjaus) 16 vvt 56 000 euroa/vuosi

Lyseon lukio, opintohjaajan virka	4 vvt	14 000 euroa/vuosi
Yhteensä		70 000 euroa/vuosi
Kustannukset vuodelle 2022 (1.8.-31.12.2022)		30 000 euroa

Esittelijä	Sivistystoimenjohtaja Ripatti Mikko
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta päättää, että Savonlinnan lyseon lukion ruotsin kielen lehtorin virka lakkautetaan ja lukioon perustetaan opinto-ohjaajan virka. Savonlinnan Taidelukion ohjauksen resurssia esitän lisättäväksi päätoimisella tuntiopettajalla, palkanmaksuperuste 16,0 vuosiviikkotuntia. Muutokseen haetaan vuodelle 2022 yhteensä 30 000 euroa lisätalousarviota Savonlinnan kaupunginhallitukselta sekä edelleen kaupunginvaltuustolta.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksi	Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto Taloushallinto Henkilöstöhallinto